

Renata Czaplukowska

"Platformy (glotto)dydaktyczne. Ich implementacja w uczeniu specjalistycznych języków obcych",
Paweł Szerszeń, Warszawa 2014 :
[recenzja]

Lingwistyka Stosowana / Applied Linguistics / Angewandte Linguistik nr 13,
117-119

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Paweł SZERSZEŃ, *Platformy (glotto)dydaktyczne. Ich implementacja w uczeniu specjalistycznych języków obcych.* (= *Studia Naukowe 15*). Wydawnictwo Naukowe Instytutu Kulturologii i Lingwistyki Antropocentrycznej Uniwersytetu Warszawskiego IKL@, Warszawa, 2014, 345 str.

Języki specjalistyczne oraz problematyka ich nauczania i uczenia się są obecnie przedmiotem żywego zainteresowania wielu badaczy, jednak brak było do tej pory opracowania podejmującego tematykę wykorzystania platformy dydaktycznej jako jednego z nowoczesnych narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnej w dydaktyce języków specjalistycznych. Temu właśnie zagadnieniu poświęcona jest recenzowana monografia Pawła Szerszenia.

Pod względem kompozycyjnym książka, opatrzona wstępem autora, obejmuje cztery zasadnicze rozdziały: *Uczenie języków (specjalistycznych) a media elektroniczne — zarys stanu badań*, *Antropocentryczna propozycja modelowego uczenia języków specjalistycznych*, *Miejsce platform dydaktycznych w (specjalistycznym) układzie glottodydaktycznym*, *Praktyka korzystania z platform (glotto)dydaktycznych*, wnioski, bibliografię oraz załączniki.

W rozdziale pierwszym czytelnik może zapoznać się z przeglądem dotychczasowego stanu badań naukowych w zakresie uczenia wspomaganego narzędziami technologii informacyjno-komunikacyjnej zarówno w zakresie glottodydaktyki ogólnej, jak i w szczególności w zakresie glottodydaktyki specjalistycznej. Główne kierunki rozwojowe badań ukazane zostały w sposób przeglądowy, a zaproponowana przez autora periodyzacja dobrze oddaje kluczowe etapy i dynamikę rozwoju badań

w omawianych zakresach. Przytaczane w tej części książki fakty i omawiane procesy są gruntownie analizowane — przy czym autor zdecydowanie podkreśla swoje stanowisko, używając przekonujących argumentów.

Rozdział drugi, silnie powiązany z dalszymi rozważaniami, poświęcony jest prezentacji antropocentrycznej propozycji modelowego uczenia języków specjalistycznych. Wychodząc od ogólnego modelu i schematu glottodydaktycznego, autor w pierwszej części rozdziału omawia kolejno koncepcje glottodydaktyczne oparte na strukturalistycznych teoriach języka i akwizycji języka, koncepcje odwołujące się do teorii behawiorystycznych, koncepcje oparte na natywistycznej teorii języka, koncepcje odwołujące się do teorii aktów mowy i teorii kompetencji komunikacyjnej, koncepcje konstruktywistyczne, jak również te oparte na wynikach szeroko pojętych neurobiologicznych, i wreszcie — koncepcje eklektyczne/ integracyjne.

Zasadnicza część rozdziału drugiego poświęcona jest szczegółowemu przedstawieniu — w oparciu o założenia antropocentrycznej teorii języków ludzkich Franciszka Gruczy — koncepcji antropocentrycznej uczenia (nauczania i uczenia się)

języków specjalistycznych. Czytelnik może zapoznać się tu z dogłębną charakterystyką języków specjalistycznych, jak też poznać ich specyfikę.

Na szczególną uwagę zasługuje przy tym wyczerpujące określenie funkcji języków specjalistycznych oraz opis głównych elementów koncepcji antropocentrycznej uczenia języków specjalistycznych: ucznia, nauczyciela, dydaktycznych tekstów specjalistycznych jako instrumentu językowo-komunikacyjnego działania i jego rezultatu, oraz celów, kontekstów i metod uczenia języków specjalistycznych, a także materiałów glottodydaktycznych.

Główne rozważania autora w kolejnym, trzecim rozdziale ogniskują się wokół roli i funkcji, jakie w układzie glottodydaktycznym pełnią platformy dydaktyczne. Autor umiejętnie i kompetentnie podejmuje tu niełatwe zadanie oceny obecnego stanu rozwoju platform dydaktycznych, oprogramowania e-learningowego i produktów e-learningowych, ukazując w sposób syntetyczny, z jednej strony, wielorakie możliwości, z drugiej zaś — deficyty i ograniczenia ich wykorzystania w procesie uczenia języków obcych.

Oceniając potencjał współczesnych produktów e-learningowych, szczególnie miejsce w dociekaniach autora zajmuje przy tym obecnie aktualna problematyka „uczenia się w chmurze” (*„Learning in Cloud”*), jak i przedstawienie na przykładzie oprogramowania *„Tell me more Campus”* możliwości kształtowania obok ogólnych umiejętności językowych także umiejętności językowych specjalistycznych (dla języka angielskiego). Uważny czytelnik doceni z pewnością celne i rozbudowane spostrzeżenia autora dotyczące modułów (glotto)dydaktycznych, rozumianych w szerokim znaczeniu jako każda forma zajęć wykorzystujących platformy (glotto)dydaktyczne, których celem jest nauka języków podstawowych i specjalistycznych, a w ścisłym znaczeniu — jako formy zajęć, w ramach których wykorzystywane są inteligentne komponenty interaktywne.

Ostatni rozdział monografii stanowi prezentacja i ocena praktycznego wykorzystania i przydatności platform dydaktycznych w uczeniu języka specjalistycznego ekonomii na przykładzie platformy LISTiG (*„Lingwistycznie inteligentne systemy translo- i glottodydaktyczne”*), powstałej w ramach zrealizowanego polsko-niemieckiego projektu badawczego. Szczególnie warto zwrócić uwagę czytelnika na przedstawione w tej części aspekty praktyczne, oparte na autorskich badaniach empirycznych. Czytelnik może w tym rozdziale prześledzić proces tworzenia oprogramowania LISTiG zarówno od strony technicznej, jak i zawartości merytorycznej. Ponadto ma okazję poznać jego budowę, strukturę i sposób działania. Ukazane tu wybrane elementy konstrukcji interfejsu platformy, formy informacji zwrotnej, rodzaje zadań i ćwiczeń, które to elementy przedstawiają zasadę działania systemu LISTiG, są bardzo dobrze zwizualizowane.

Przedstawione wyniki badania ankietowego pozwalają autorowi, jako koordynatorowi projektu, na sformułowanie licznych wniosków, zarówno bezpośrednio odnoszących się do praktycznego wykorzystania zastosowanego oprogramowania, jak i szerszych konkluzji dotyczących sposobów optymalizacji procesu uczenia języków specjalistycznych. Wśród tych ostatnich autor podkreśla zwłaszcza konieczność silniejszego uwzględnienia wielorakich czynników warunkujących efektywność

procesu uczenia się i nauczania języka specjalistycznego (jak oczekiwania uczniów, warunki zewnętrzne, umiejętności i kompetencji nauczyciela, dostęp do środków nauczania).

W podsumowaniu można z przekonaniem stwierdzić, iż recenzowana praca stanowi ważny wkład do systemowego opracowania podstaw uczenia się języków specjalistycznych w kontekście instytucjonalnym, jak i istotny oraz cenny przyczynek do dyskusji na temat zasad tworzenia dydaktycznie zoptymalizowanych materiałów do nauki języków ogólnych i specjalistycznych (na przykładzie języka ekonomii). Książka w ujęciu problemowym ma charakter holistyczny, dowodzący wielości i zróżnicowania zainteresowań oraz rozległej wiedzy autora. Jest opracowaniem kompetentnie i systematycznie przedstawiającym złożone, wieloaspektowe zjawiska i procesy glottodydaktyczne.

Książka Pawła Szerszenia bez wątpienia posiada liczne walory naukowe i dydaktyczne. Powinna być więc przedmiotem zainteresowania zarówno naukowców, jak i praktyków, dydaktyków i studentów. Śmiało można ją polecić wszystkim tym, którzy pragną pogłębić swoją wiedzę z zakresu nie tylko uczenia języków specjalistycznych, ale i teoretycznego zaplecza glottodydaktyki ogólnej. Niewątpliwie warto jest też zapoznać się z innymi pracami tego doświadczonego naukowo badacza.

Renata CZAPLIKOWSKA

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie